

УДК 316.613-047.36:[37.011.3-051:811.161.2]

ВИВЧЕННЯ СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІНГВОМЕТОДИЧНОГО МОНІТОРИНГУ У ВИШАХ УКРАЇНИ

Олена Ішутіна

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри теорії і практики початкової освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області, Україна
olenaishutina@gmail.com

Анотація. Статтю присвячено актуальній у світлі реформування освіти проблемі – організації моніторингу якості вищої освіти, зокрема лінгвометодичного моніторингу. Авторка провела дослідження щодо з'ясування сучасного стану організації моніторингу лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка і Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, вивчення ступеня усвідомлення студентами і викладачами сутності і ролі моніторингових досліджень лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів-словесників. Результати і висновки емпіричного дослідження представлено в статті.

Ключові слова: вища освіта; освітній процес; лінгвометодичний моніторинг; професійна підготовка; майбутній учитель української мови.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Ураховуючи сучасні реалії, що вимагають змін практично в усіх сферах життя суспільства, провідні міжнародні організації – Рада Європи, Міжнародний департамент стандартів, Організація Об'єднаних націй, Організація економічного співробітництва й розвитку тощо ініціювали зародження нових тенденцій і стратегічних напрямів розвитку систем освіти у світовій педагогічній практиці, низку перетворень в освітній сфері, спрямованих на підвищення її якості. Відтак Україна, як і більшість європейських країн, проголосила стратегію якості ключовою метою реформування і розвитку національної системи освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багаторічна історія та потужна наукова і методична база заклали міцний фундамент для моніторингових досліджень професійної компетентності педагога. Ґрунтовні праці О. Авраменка, Н. Байдацької, Т. Лукіної, О. Ляшенка, Т. Хоруженко та ін. свідчать про швидкий поступ вітчизняної науки у сфері освітніх вимірювань і моніторингу фахової підготовки спеціалістів. Так само в дисертаціях Н. Остапенко, О. Семеног, О. Копусь висвітлено окремі аспекти моніторингу професійної лінгвометодичної компетентності майбутнього вчителя-філолога, але ці напрацювання мають переважно практичний характер.

На нашу думку, лінгвометодичний моніторинг спрямований на комплексне дослідження професійної лінгвометодичної компетентності як однієї

з найважливіших складових професійної компетентності вчителя-філолога і становить собою технологію безперервного спостереження, виявлення, вимірювання й оцінювання стану лінгвометодичної компетентності студентів упродовж усього терміну лінгвометодичної підготовки у виші, дослідження чинників освітнього процесу, які вплинули на отримані результати, а також узагальнення й прогнозування динаміки та основних тенденцій її розвитку на підставі отриманих об'єктивних показників для розробки оптимальної системи організації фахової підготовки студентів педагогічних ВНЗ.

Формулювання мети. Мета статті полягає в з'ясуванні сучасного стану організації моніторингу лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка і Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, дослідженні ступеня усвідомлення студентами і викладачами сутності та ролі моніторингових досліджень лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів-словесників.

Виклад основного матеріалу. Вивчення досвіду організації моніторингових досліджень у вищих навчальних закладах показало, що моніторинг як злагоджений механізм управління якістю освіти з чітко визначеною структурою та покладеними на нього функціями здійснюється окремим структурним підрозділом таких вищих навчальних закладів, як Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди (відділ менеджменту і моніторингу якості освіти), Київський університет імені Б. Грінченка (Науково-методичний центр кредитно-модульного навчання та моніторингу якості освіти), ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (підрозділ моніторингу якості вищої освіти) тощо.

Цікавим є досвід реалізації моніторингу якості підготовки майбутніх фахівців у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, адже на сьогоднішній день він є одним із найбільш тривалих (розпочатий у 2005 році), науково обґрунтованих і методично забезпечених.

Під час ознайомлення із досвідом організації моніторингових досліджень у НПУ імені М.П. Драгоманова було застосовано такі методи емпіричного дослідження: вивчення літературних джерел, які висвітлюють основні науково-методичні засади організації моніторингу якості освіти в університеті; аналіз документації Науково-методичного центру моніторингу якості освіти (наказів ректора, розпоряджень завідувача Центром, комплексів тестових завдань для контролю навчальних досягнень майбутніх фахівців, бланків анкет для проведення опитування викладачів і студентів, звітів про результати проведення різних форм моніторингу тощо); педагогічне спостереження, яке здійснювалося автором дослідження під час участі в проведенні декад факультетів, ректорських

контрольних робіт, опитування учасників моніторингових досліджень (студентів, викладачів, працівників Центру моніторингу тощо).

Метою моніторингу якості освіти в НПУ імені М.П. Драгоманова за «Положенням про рейтингове оцінювання діяльності викладачів, кафедр, факультетів НПУ імені М.П. Драгоманова» є визначення і реалізація оптимальних шляхів підвищення якості освіти, що забезпечується за умови постійного і систематичного збирання й опрацювання дослідницькими методами інформації про всі сфери діяльності університету, зокрема про освітній процес.

Поставлену мету в НПУ імені М.П. Драгоманова реалізують структурний підрозділ університету – Науково-методичний центр моніторингу якості освіти, який складається із чотирьох відділів (відділ організації контролю освітнього процесу, відділ соціального моніторингу, відділ проектування системи управління якістю освіти та відділ інформаційного і матеріально-технічного забезпечення), а також загальноуніверситетська та факультетські групи моніторингу якості освіти.

Загальноуніверситетську групу моніторингу якості освіти очолює директор Центру моніторингу якості освіти. До складу групи входять заступники деканів факультетів із навчально-методичної роботи, які очолюють групи моніторингу відповідних факультетів. До складу факультетських груп входять представники від кожної кафедри факультету з числа провідних викладачів. В інших вищих навчальних закладах функції Науково-методичного центру моніторингу якості освіти розподілені переважно між науковим і навчально-методичним відділами, навчально-методичними комісіями тощо. До того ж на кожному факультеті контроль за якістю освіти здійснюється деканатами і випусковими кафедрами.

Суб'єктами моніторингу визначено професорсько-викладацький склад університету загалом і кожного члена колективу зокрема. Формами моніторингу якості освіти в НПУ імені М.П. Драгоманова є такі: декада факультету, кафедри; контроль за якістю підготовки фахівців, що здійснюється на ректорському, директорському та кафедральному рівнях шляхом проведення відповідних контрольних робіт, поточної, проміжної та підсумкової атестацій; контрольне відвідування занять посадовими особами, проведення відкритих занять та взаємовідвідування занять викладачами; аналіз науково-методичного забезпечення навчального процесу; рейтингове оцінювання діяльності викладачів, кафедр і факультетів; державна атестація випускників; опитування учасників освітнього процесу.

Відповідні форми (за різними назвами) моніторингу наявні в усіх університетах і покликані виконувати ті самі завдання. Усі вони сприяють оптимізації освітнього процесу, підвищують якість освіти загалом, проте деякі з цих заходів (контрольне відвідування занять, проведення відкритих занять та взаємовідвідування занять викладачами, опитування, аналіз науково-

методичного забезпечення навчального процесу) мають почасти формальний характер і відбуваються не регулярно.

Декада факультету проводиться для докладного вивчення, узагальнення і висвітлення навчальної, методичної, організаційної, наукової, виховної та профорієнтаційної роботи структурних підрозділів навчального закладу. Під час проведення декади кафедри збирається інформація щодо кадрового складу кафедри; роботи з удосконалення змісту освіти; розробки типових навчальних і робочих програм; підготовки навчальних підручників, посібників, методичних розробок; тематики курсових, дипломних, магістерських робіт та методичних рекомендацій до їх написання; організації самостійної роботи студентів і контролю за нею; зв'язків з іншими вишами (спільні програми, обмін досвідом); підвищення кваліфікації викладачів за останні 5 років; наукової роботи викладачів кафедри, їхніх публікації за останні 5 років; профорієнтаційної роботи; форм контролю за навчальним процесом тощо.

Цей вид аналізу забезпечує реалізацію таких змістових напрямів лінгвометодичного моніторингу, як продуктивність лінгвометодичного навчального процесу і матеріально-технічні умови навчання на факультеті та у виші.

Контроль за якістю підготовки фахівців у НПУ імені М.П. Драгоманова здійснюється на ректорському рівні 1 раз на семестр, директорському – 2 рази на семестр, кафедральному – щомісяця. За результатами ректорських контрольних робіт Центром моніторингу якості освіти готуються аналітичні звіти, які є основою для відповідних наказів ректора. Так, результати ректорських контрольних робіт продовжують своє обговорення на засіданнях кафедр та вчених рад факультетів, де з'ясовуються причини незадовільної успішності студентів, розробляються заходи, спрямовані на забезпечення належної якості освіти.

Подібним чином в усіх вишах відбуваються комплексні контрольні роботи (1 раз на рік для перевірки залишкових знань після вивчення дисципліни), контроль на рівні викладача здійснюється відповідно до навчальної програми курсу, а контроль на рівні кафедри є епізодичним і несистематичним. Цей вид досліджень покликаний реалізовувати перший змістовий напрям лінгвометодичного моніторингу – вимірювати рівень професійної лінгвометодичної компетентності студентів. Водночас очевидним є факт, що одних лише ректорських чи комплексних контрольних робіт недостатньо і значно більшої ваги набуває в цьому плані контроль із боку викладача і кафедри, який має бути організований на належному рівні.

Достатньо ефективним способом реалізації змістового напрямку моніторингу, який досліджує науково-педагогічний потенціал філологічного факультету, є рейтингове оцінювання діяльності викладачів, кафедр та факультетів. Воно здійснюється для визначення ефективності роботи викладачів, активізації їхньої діяльності з усіх видів роботи, узагальнення і розповсюдження

передового досвіду, стимулювання професійного росту, підвищення кваліфікації, продуктивності педагогічної і наукової праці, розвитку творчої ініціативи, а також накопичення статистичної інформації щодо становлення і динаміки розвитку структурних підрозділів навчального закладу та відповідного стимулювання, спрямованого на підвищення якості освіти та встановлення відповідності показників роботи університету акредитаційним вимогам.

Отже, досліджена нами практика організації моніторингу якості освіти в НПУ імені М.П. Драгоманова засвідчує ефективність його впровадження для позитивного впливу на якість підготовки фахівців.

За зразком досвіду роботи Науково-методичного центру моніторингу якості освіти і загальноуніверситетських та факультетських груп проводиться робота з організації моніторингу в інших вишах. У навчальних закладах функції моніторингового центру виконують у різному обсязі наукові, навчальні, навчально-методичні відділи, деканати та кафедри. При цьому моніторинг лінгвометодичної компетентності системного характеру ніде не має, бо контроль за змістовими напрямками проводиться розрізнено і зазвичай у руслі вивчення загальної якості освіти в університеті.

Окремі заходи, як-то: комплексні контрольні роботи, поточний, тематичний і підсумковий контроль успішності з дисциплін лінгвометодичного циклу, звіти кафедр із наукової і методичної діяльності, рейтинг викладачів тощо – усе це репрезентує невзаємопов'язані види контролю замість чітко вибудованої технології формування лінгвометодичної компетентності на основі моніторингу якості фахової підготовки майбутніх учителів української мови. Подібна відсутність моніторингових досліджень відповідно позначається на якості навчального процесу.

Для розв'язання поставлених завдань і з'ясування форм організації моніторингу лінгвометодичної компетентності в педагогічній практиці ВНЗ нами проведено анкетування викладачів фахових дисциплін вищих навчальних закладів (64 особи) та студентів 3 – 5 курсів спеціальності «Середня освіта. Українська мова та література» (586 осіб).

Питання анкети – «Дайте визначення поняття «педагогічний моніторинг», «Як Ви розумієте поняття «моніторинг фахової лінгвометодичної підготовки»?» – були спрямовані на з'ясування поглядів респондентів на сутність досліджуваного явища. Запитання були відкритими і передбачали вільну відповідь як викладачів, так і студентів. Під час аналізу результатів анкетування відповіді були поділені відповідно до визначених підходів у тлумаченні поняття «моніторинг» – інформаційно-статичного і прогностично-продуктивного. У межах першого ми виокремили групу відповідей, у яких моніторинг визначено як технологію освітньої діяльності в освітньому процесі, і групу відповідей, у яких процес спостереження за розвитком об'єкта названо основною ознакою моніторингу. У другому підході відповіді респондентів ми розподілили на дві групи: у першій моніторинг визначено як інформаційну основу управління якістю освіти, а в другій вказано на встановлення відповідності певним освітнім

нормам і стандартам. До окремої групи ми віднесли тих респондентів, хто не зміг дати відповідь на поставлені питання.

Аналіз отриманих результатів засвідчив, що поняття «моніторинг» викладачі і студенти тлумачать неоднозначно. Більшість викладачів (41 %) моніторинг співвідносять із поняттям педагогічної технології отримання інформації, контролю, здійснення впливу на процес формування фахової компетентності студента. У такому ж ключі педагогічний моніторинг розуміють 146 студентів (25 %), указуючи на такі його ознаки, як систематичність, тривалість у часі, прогностичність, керованість тощо.

Респонденти майже в однаковому процентному співвідношенні (14 викладачів (22 %) і 163 студенти (28 %)) визначили моніторинг як спостереження, відстежування і контроль успішності під час навчання, причому значна кількість осіб пов'язує й асоціює його з тими чи тими методами контролю, переважно з тестуванням та анкетуванням. Це свідчить про поверхове уявлення про сутність моніторингу і про практичний підхід у його тлумаченні. Названі методи дійсно є неодмінною складовою моніторингу, проте не вирішують усіх поставлених перед ним завдань, бо поняття моніторингу значно ширше, ніж просто система контролю.

Пов'язують моніторинг з управлінням освітнім процесом 11 викладачів (17 %) і 34 студенти (6 %). Той факт, що завдяки моніторингу встановлюється відповідність певним нормам і стандартам освіти, зазначили 9 викладачів (14 %) і 18 студентів (3 %). 6 % педагогів та 38 % майбутніх фахівців не змогли визначити сутності цього поняття. Отже, проведене дослідження виявило, що поняття «педагогічний моніторинг» недостатньо засвоєне суб'єктами педагогічного процесу, тлумачиться неоднозначно й різнопланово і потребує подальшого уточнення та конкретизації. Результати аналізу відповідей респондентів представлені на рис. 1.

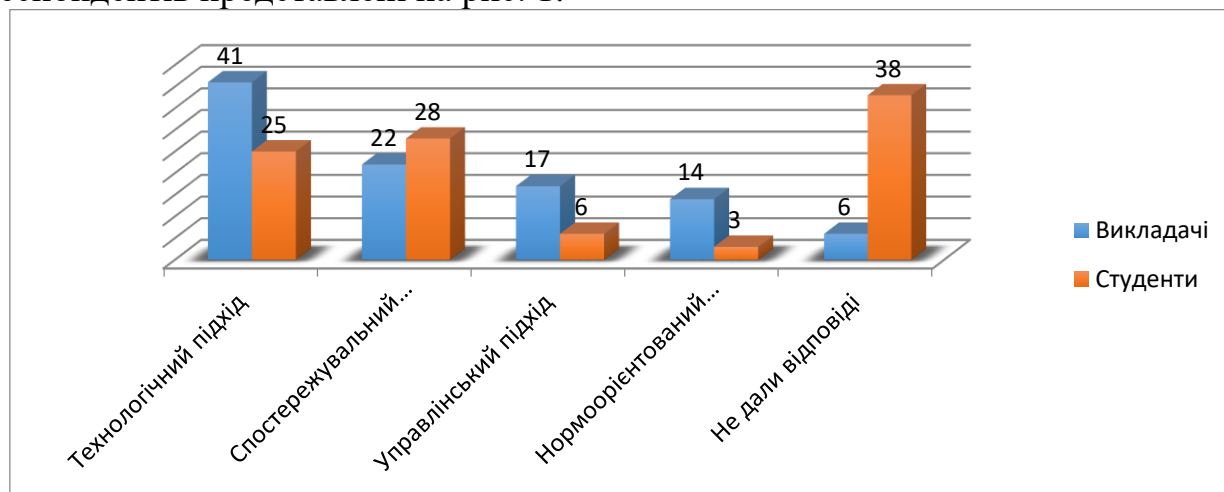

Рис. 1. Розподіл визначення сутності поняття «педагогічний моніторинг» (у відсотках)

Аналіз відповідей викладачів дисциплін лінгвометодичної підготовки на питання анкети дозволяє стверджувати, що педагогам досить важко визначити

напрями моніторингу лінгвометодичної підготовки студентів. Про це свідчить одноманітність запропонованих варіантів, як-от: контроль знань, умінь і навичок студентів указали 26 викладачів (41 %), рівень сформованості лінгвометодичної компетентності – 38 осіб (59 %); окрім зазначених напрямів, матеріальне забезпечення навчального процесу відзначили 19 педагогів (30 %). Отже, такі напрями моніторингу, як науково-педагогічний потенціал філологічного факультету і продуктивність лінгвометодичного навчального процесу залишилися поза увагою викладачів.

Результатами анкетування було встановлено, що моніторинг лінгвометодичної підготовки студентів проводиться в усіх вищих навчальних закладах (це підтвердили 58 опитаних викладачів (90 %) та 457 студентів (78 %)). Щодо ініціаторів та організаторів моніторингових процедур, то рівень університету відзначив 31 викладач (48 %), рівень кафедри – 14 (22 %), рівень викладача – 19 (30 %) респондентів відповідно. Поміж моніторингових заходів найпоширенішими, за відповідями викладачів і студентів, є ректорські контрольні і комплексні контрольні роботи (рівень університету), різні форми контролю – тестування, колоквіуми, портфоліо тощо (рівень викладача). Участь фахових кафедр у моніторингових дослідженнях лінгвометодичної компетентності студентів представлена у відповідях викладачів дуже вузько: переважно, це участь студентів у науково-дослідній роботі, захист курсових і дипломних робіт.

На нашу думку, подібний розподіл поглядів педагогів пов'язаний із практичною орієнтованістю їхньої діяльності, а також ототожненням понять «моніторинг» і «контроль». Ці аспекти й зумовили той факт, що важливу ділянку роботи кафедри, яка стосується організації моніторингу в напрямках матеріально-технічного забезпечення, науково-педагогічного потенціалу факультету і продуктивності лінгвометодичного навчального процесу, не відображено у відповідях викладачів на питання анкети.

З'ясовано, що більшість викладачів (66 %) і студентів (73,8 %) не знає, як здійснювати моніторинг у навчальному процесі. І хоча про деяку теоретичну підготовку до здійснення моніторингу лінгвістичної компетентності учнів на заняттях із курсів «Основи педагогічних вимірювань» і «Методика навчання української мови» в анкетах повідомили 419 студентів (71,5 %), досвід організації моніторингових досліджень мають усього 76 майбутніх учителів (13 %), при цьому 477 студентів (81,3 %) мають практику складання тестів з української мови для школярів. Відтак отримані результати доводять відсутність систематичного формування діагностичного компонента лінгвометодичної компетентності майбутніх педагогів і підтверджують актуальність визначення методичних засад моніторингу лінгвометодичної компетентності та розробки відповідної технології, що дозволить упроваджувати механізми управління в процес фахової підготовки студентів для забезпечення його належної якості.

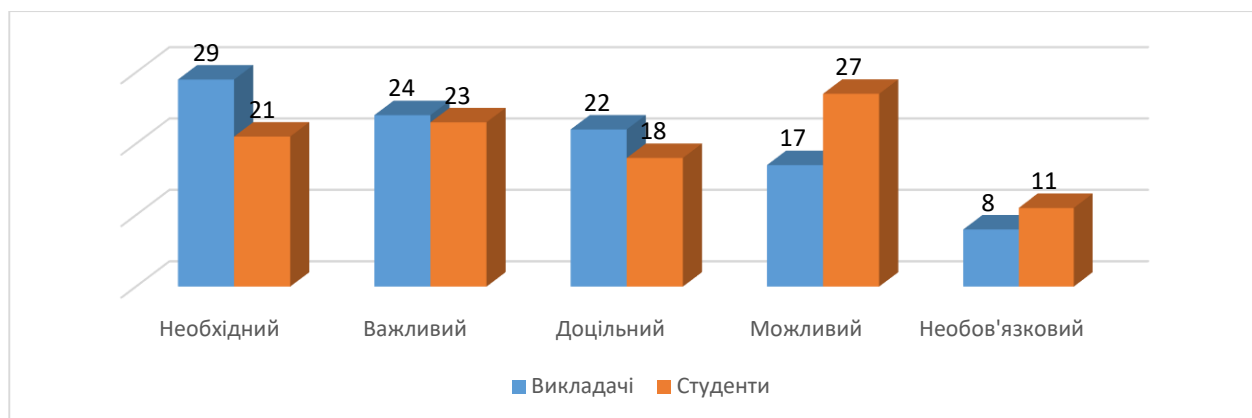

Рис. 2. Відповіді респондентів щодо ролі моніторингу в навчальному процесі

Позитивною є тенденція в оцінці ролі моніторингових досліджень в освітньому процесі (рис. 2.): необхідним вважають моніторинг 29 % викладачів і 21 % студентів; важливим – 24 % викладачів і 23 % студентів, доцільним – відповідно 22 % і 18 % респондентів. Як можливий компонент навчального процесу моніторинг розглядають 17 % викладачів і 27 % студентів, необов'язковим його вважають 8 % викладачів і 11 % студентів. Варіант «зайвий» не обрав жоден із респондентів.

Отже, можемо висновувати, що стан системи лінгвометодичного моніторингу є не зовсім задовільним, бо система контролю лінгвометодичної компетентності представлена переважно традиційними методами, інноваційні технології застосовуються несистематично, моніторинг лінгвометодичної компетентності на належному рівні не проводиться на філологічних факультетах, наявні лише окремі його складові.

У процесі проведення дослідно-експериментальної роботи здійснено опитування студентів за розробленою анкетною, що дозволило визначити якість організації навчання і контролю на кафедрі та рівень задоволеності ним майбутніх фахівців. Наведемо результати анкетування студентів.

Перше питання, поставлене респондентам, було таким: «Наскільки глибоко й відповідно до сучасних вимог організовано систему контролю на лекціях і практичних заняттях із дисциплін лінгвометодичної підготовки?». Проаналізувавши отримані відповіді, ми з'ясували, що контроль під час проведення лекцій і практичних занять цілком влаштовує лише 202 (43,9 %) респондентів, 190 (41,3 %) осіб не зовсім задоволені, а 68 (14,8 %) респондентів взагалі не влаштовує система контролю на лекційних і практичних заняттях відповідно. Поміж його основних недоліків названі необ'єктивність – 162 (35,2 %), поверховість – 123 (26,7 %), застосування переважно традиційних методів – 238 (51,7 %).

Отже, на основі проведеного опитування було встановлено, що менше половини студентів задоволені якістю контрольних заходів під час лекцій, а близько третини майбутніх учителів – організацією контролю на практичних заняттях. Серед основних недоліків студенти відзначили недостатню об'єктивність, поверховість і використання традиційних методів. З огляду на це

зазначимо, що простежується дещо формальний підхід із боку викладача, і постає питання про вдосконалення системи контролю. Більшість студентів зазначила, що хотіли б урізноманітнити види контролю на лекціях і практичних.

Наступне питання анкети було таким: «Чи хотіли би Ви, щоб система діагностування рівня Ваших компетентностей на заняттях із лінгвометодичних дисциплін включала в себе використання нетрадиційних технологій? Яких саме?». Відповіді майбутніх учителів української мови розподілились так: аналіз і вирішення конкретних ситуацій відзначили 124 (26,9 %) особи; круглі столи – 119 (25,8 %); ділові і бліц-ігри – 143 (31,1 %), тренінгові заняття – 78 (13,9 %); виїзні заняття відзначили 247 (53,7 %) осіб, заняття з використанням інформаційних технологій – 131 (28,4 %), активні лекції – 154 (33,4 %), навчально-професійну практику – 118 (25,6 %). Інші види контрольних заходів обрали менше 10 % респондентів, що говорить про активну позицію і практикоорієнтованість майбутніх учителів української мови (рис. 3.).

Рис. 3. Результати опитування щодо використання нетрадиційних технологій на заняттях із лінгвометодичних дисциплін

Розмірковуючи над питанням «Яким способом оцінювання знань, умінь і навичок студентів із фахових дисциплін Ви б віддали перевагу?», студенти насамперед обрали тестування як вид контролю – 264 (57,4 %) особи. Такі форми контролю, як комп'ютерне – 121 (26,3 %), дискусії – 94 (20,4 %), вирішення ситуації – 98 (21,3 %) користуються популярністю серед майбутніх учителів. Поза увагою студентів залишилися контрольні роботи, написання курсових та дипломних робіт, контроль під час практичних занять.

З'ясовуючи регулярність використання викладачем ІКТ для контролю лінгвометодичної компетентності студентів, ми зіткнулися з тим, що про систематичне використання зазначає лише 71 (15,4 %) особа, епізодичне застосування ІКТ зазначають 288 (62,6 %), про повну відсутність використання

технічних засобів для контролю повідомляє 101 (22 %) студент (рис. 4.).

Рис. 4. Результати опитування щодо частоти використання ІКТ для формування і контролю лінгвометодичної компетентності

Спроба визначати чинники, які, на думку студентів, негативно впливають на систему контролю під час лінгвометодичної підготовки на факультеті, завершилася таким розподілом відповідей: відсутність новітніх літературних джерел у бібліотеках відзначили 198 (43,0 %) осіб, брак вільного часу для більш ґрунтовної підготовки до занять – 128 (27,8 %), надто великий обсяг навчального матеріалу – 145 (31,5 %) респондентів. Зауважимо, що 120 (26,7 %) студентів наголосили на недосконалоості організації навчального процесу, а 69 (15,0 %) відзначили недоліки в проведенні викладачами занять (рис. 5).

Рис. 5. Результати опитування щодо чинників, які негативно впливають на контроль лінгвометодичної компетентності

Отримані результати та подальші бесіди зі студентами засвідчили, що майже половина з них незадоволені графіком навчального процесу, розкладом занять, великою кількістю навчального матеріалу, відведеного на самостійне опрацювання, недостатньою інформаційною та методичною забезпеченістю самостійної роботи, зокрема відсутністю необхідних джерел у бібліотеках, обмеженістю доступу до Інтернету, недостатнім матеріально-технічним забезпеченням майстерень тощо.

Останнім, ключовим питанням анкети було таке: «Ваші пропозиції щодо покращення системи контролю в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя рідної мови». Урізноманітнити форми і методи контролю запропонували 108 (23,5 %) осіб, підвищити об'єктивність – 143 (31,1 %), зробити оцінювання більш «прозорим» і гласним запропонували 37 (8,0 %) осіб. На нашу думку, подібний результат засвідчує нагальну необхідність ужити заходів щодо поліпшення системи контролю лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови.

Висновки. Отже, вивчення досвіду реалізації моніторингу якості освіти в чотирьох вишах України довело, що робота з організації моніторингу всюди майже однаково структурована. У навчальних закладах функції моніторингового центру виконують у різному обсязі наукові, навчальні, навчально-методичні підрозділи, деканати та кафедри. При цьому моніторинг лінгвометодичної компетентності системного характеру ніде не має, бо контроль проводиться розрізнено і зазвичай у руслі вивчення загальної якості освіти в університеті.

Проведене анкетування засвідчило, що в організації моніторингу лінгвометодичної компетентності студентів наявні деякі проблеми, зокрема несистемний характер моніторингу, одноманітність методів контролю, недостатня об'єктивність оцінювання тощо. Подальші перспективи дослідження вбачаємо в розробленні системи лінгвометодичного моніторингу, яка буде спрямована на вирішення окреслених проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Організація освітнього процесу у ВНЗ (імплементация положень Закону України «Про вищу освіту»): посібник для керівників структурних підрозділів ВНЗ / [редактор-упорядник О.Г.Набока.] – Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2015. – 245 с.
2. Положення про рейтингове оцінювання діяльності викладачів, кафедр та інститутів НПУ імені М.П.Драгоманова. – Київ, 2010. – 32 с.

ИЗУЧЕНИЕ СОСТОЯНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ЛИНГВОМЕТОДИЧЕСКОГО МОНИТОРИНГА В ВУЗАХ УКРАИНЫ

Елена Ишутина

кандидат педагогических наук, старший преподаватель
кафедры теории и практики начального образования
ДВНЗ «Донбасский государственный педагогический университет»
м. Славянск, Украина

Аннотация. Стаття посвящена актуальній в світє реформування образования проблемє – організації моніторинга качества высшего образования, и в частности лінгвометодического моніторинга. Автор провела исследование по выяснению современного состояния организации моніторинга лінгвометодической компетентности будущих учителей украинского языка Государственного высшего учебного заведения «Донбасский государственный педагогический университет», Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова, Кировоградского государственного педагогического университета имени В. Винниченко и Луганского национального университета имени Тараса Шевченко, изучение степени осознания студентами и преподавателями сущности и роли моніторинговых исследований лінгвометодической компетентности будущих учителей-словесников. Результаты и выводы эмпирического исследования представлены в статье.

Ключевые слова: высшее образование; образовательный процесс; лінгвометодический моніторинг; профессиональная подготовка; будущий учитель украинского языка.

STUDY OF ORGANIZING THE LINGUOMETHODOLOGICAL MONITORING AT THE UNIVERSITIES OF UKRAINE

Olena Ishutina

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer
Theory and Practice of Primary Education Department
SHEE “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Ukraine

olenaishutina@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the relevant problem in reforming the education – organizing the monitoring of the quality of higher education, in particular linguomethodological monitoring. The extended works by O. Avramenko, N. Baidatska, T. Lukina, O. Lyashenko, T. Khoruzhenko show the rapid progress of the national science in the field of educational measurements and monitoring of specialists’ professional training. Similarly, in the dissertations of N. Ostapenko, O. Semenoh, O. Kopus some aspects of monitoring of the prospective teachers’ professional linguomethodological competence are highlighted.

The author conducted a study to find out the current state of the organizing monitoring of the linguomethodological competence of prospective teachers of the Ukrainian language in SHEE “Donbas State Pedagogical University”, National Pedagogical Dragomanov University, Kirovograd State Pedagogical University named after V. Vynnychenko and Luhansk Taras Shevchenko National University, studying the level of students’ and teachers’ awareness of the essence and role of monitoring studies of future teachers’ linguomethodological competence. The results and conclusions of the empirical study are presented in the article.

The author concluded that studying the experience of monitoring the education quality in four universities of Ukraine had shown that the work on monitoring organization is almost equally structured everywhere. In educational institutions, the functions of the monitoring centres are carried out in various ways by the scientific, educational, teaching and educational subdivisions, dean’s offices and departments. At the same time, there is no systemic monitoring of linguomethodological competence, since control is conducted in a scattered way and usually in line with the study of the general quality of education at the university.

Complex control works, current, thematic and final control of the progress of the disciplines of the linguomethodological cycle, reports of departments on scientific and methodological activities, staff rating, etc. – all this represents non-interconnected types of control instead of a well-developed

technology of monitoring the quality of the professional training of prospective teachers of the Ukrainian language.

Key words: higher education; educational process; linguomethodological monitoring; professional training; a prospective teacher of the Ukrainian language.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Orhanizatsiia osvithnoho protsesu u VNZ (implementatsiia polozhen Zakonu Ukrainy “Pro vyshchu osvitu”) [Organization of the educational process at universities (implementation of the provisions of the Law of Ukraine “On Higher Education”)]. (2015). O. H. Naboka (Ed.). Sloviansk: Vyd-vo B. I. Matorina [in Ukrainian].

2. Polozhennia pro reitynhove otsiniuvannia diialnosti vykladachiv, kafedr ta instytutiv NPU imeni M.P.Drahomanova [Regulations on rating assessment of the activities of teachers, departments and institutes of National Pedagogical Dragomanov University]. (2010). Kyiv [in Ukrainian].

Матеріали надійшли до редакції
15.11.2017 р.